

Ny språklitteratur

Ari Páll Kristinsson, Rikke Hauge, Marit Hovdenak, Rikke Dybdahl Harpsøe, Jørgen Nørby Jensen, Ida Larsson, Jenny Lundström Hägglund, Birgitta Lindgren, Anna Maria Gustafsson

Island

Ari Páll Kristinsson: "Í fréttum er þetta helst." Rannsókn á einkennum íslensks útvarpsmáls. ["Dette er våre hovednyheter." En undersøkelse av islandsk radiospråk] Ritgerð til doktorsprófs í íslenskri málfræði frá Íslensku- og menningardeild við Hugvísindasvið Háskóla Íslands. Hugvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. ISBN 978-9979-987-72-7. 291 s.

Dette er en Ph. D. avhandling om islandsk radiospråk ved Islands Universitet (2009).

Ásta Svavarsdóttir og Margrét Jónsdóttir: Íslenska fyrir útlendinga. Kennslubók í málfræði. [Islandsk for utlendinger. Lærebok i grammatikk] 3. utg. Málvísindastofnun Háskóla Íslands, Reykjavík. ISBN 978-9979-853-47-3. 219 s.

Dette er tredje utgaven av forfatternes lærebok i islandsk grammatikk for utenlandske studenter. Første utgaven kom i 1988. Målgruppen var hovedsakelig utlendinger som studerer islandsk i Islands Universitet.

Finnur Friðriksson: Language change vs. stability in conservative language communities. A case study of Icelandic. VDM Verlag Dr. Müller. 2009. ISBN 978-3-639-14225-9. 321 s.

Denne boken bygger på forfatterens Ph. D. avhandling ved Göteborgs universitet (2008) om en sosiolingvistisk undersøkelse av språkendringer og forholdene i islandsk språksamfunn.

Höskuldur Þráinsson: Íslensk setningafræði. [Íslandsk syntaks] Málvísindastofnun Háskólans, Reykjavík. ISBN 978-9979-853-48-0. 240 s.

Dette er syvende utgaven av forfatterens bok om islandsk syntaks. Første utgaven kom i 1982. Målgruppen er universitetsstuderende i islandsk språk og lingvistikk.

Íslensk-ensk orðabók. Concise Icelandic-English Dictionary. [Íslandsk-engelsk ordbok] Aukin og endurskoðuð. Av Sverrir Hólmarsson, Christopher Sanders og John Tucker. Red. av 2. utg. Christopher Sanders. Forlagið, Reykjavík. ISBN 978-9979-535-28-7. 569 s.

Første utgaven av denne ordboka er fra 1989. Den er nå blitt revidert og den inneholder flere lemmer enn 1. utg., dvs. 28.000 lemmer istf. 24.000.

Íslenska til alls. Tillögur Íslenskrar málnefndar að íslenskri málstefnu samþykktar á Alþingi 12. mars 2009. [”Íslandsk til alt” / ”Alt på islandsk”. Islands sprákráds forslag til islandsk sprákpólitikk, vedtatt í Alþinget 12. mars 2009] Mennta- og menningarmálaráðuneyti: Rit 44. Reykjavík. ISBN 978-9979-777-75-5. 113 s.

Dette er en (stort sett uendret) 2. utgave av Íslensk málnefnds sprákpólitiske forslag som ble tidligere trykt, i november 2008, under den samme overskriften (*Íslenska til alls*, 2008, 93 sider). Den nye utgaven inneholder innledning av ministeren for undervisning og kultur – ettersom ministeriet nå er ansvarlig for å gjennomføre sprákpólitikken som ble vedtatt av det islandske Alþinget i mars 2009. En del bilder er også blitt tilføyet til den nye utgaven, noen feil er blitt rettet, og boken er trykt i litt mindre format enn den første utgaven som var i A-4. (Jf. ellers Ari Páll Kristinssons artikkel om den nye sprákpólitikken i dette nummeret av *Språk i Norden*.)

Íslenskt mál og almenn málfræði. Nr. 30. [”Íslandsk språk og generell lingvistikk”, tidsskrift utgitt av den islandske lingvistikkforeningen] 2008 (utg. 2009). ISSN 0256-842X.

Dette nummer inneholder bl.a. en artikkel av Margrét Guðmundsdóttir om sprákendringer og generativ teori, en artikkel av Þorsteinn G. Indriðason om produktivitet og produksjon i ordbildning, artiklene ”Becoming Perfect: Observations on Icelandic *vera búinn að*”, av Ida Larsson, og ”The BÚNA-construction in Pidgin Icelandic”, av Alexander Andrason. Blant andre forfattere i dette nummeret er Hjalmar P. Petersen, Guðrún Kvaran og Þóra Björk Hjartardóttir.

Karl Smári Hreinsson og Katarzyna Jacewicz: Islandzka gramatyka: deklinacja – kurs Z ćwiczeniami. Saga Akademía, Reykjaneshæ. ISBN 978-9979-706-77-9. 93 s.

Karl Smári Hreinsson og Katarzyna Jacewicz: Icelandic Grammar: A course in declension. Saga Akademía, Reykjaneshæ. ISBN 978-9979-706-76-2. 89 s.

Dette er lærebøker i islandsk grammatik for utlendinger. Den ene av dem er skrevet på polsk og det kan vel forklaras med det faktum at den største enkelte innvandregruppen på Island er polakker.

Orð og tunga. Nr. 11. [”Ord og språk”, tidsskrift utgitt av Árni Magnússon instituttet for islandske studier] 2009. Red. Guðrún Kvaran. ISSN 1022-4610. Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Reykjavík.

Seks artikler i dette heftet, av Ari Páll Kristinsson, Ásta Svavarsdóttir og Veturlíði Óskarsson, Guðrún Kvaran, Jón G. Friðjónsson, Kristján Árnason og Vésteinn Ólason, bygger på temaforelesninger fra en konferanse i 2007 om temaet ”islandsk ordforråd: arv og fornyelse”. Ari Páll skriver om forholdet mellom nyordene og nyordspolitikken, Ásta og Veturlíði skriver om eldre og yngre lånord, Guðrún skriver om ordforrådets historie, Jón skriver om preposisjoner og sammensatte ord, Kristján skriver om kriteriene for å vurdere at et ord er et islandsk ord, og Vésteinn skriver om litteraturteoretiske termer. Dessuten finnes det i heftet del 2 av Þóaldur Jónssons artikkel om det islandske ordet *klömbur*, og en artikkel av Margrét Jónsdóttir om stedsnavnet *Borgarfjörður eystri* el. *Borgarfjörður eystra* med overveielser om ordklassen til ordet *eystra*. I tillegg finnes det en omtale av Haraldur Bernharðsson om Sigurður Jónssons doktoravhandling om islandsk terminologi, *Det vilda tænkandet och det kultiverade* (Vasa, 2007).

Skíma. Mál gagn móðurmálskenndara. [Morsmálslærernes tidsskrift]

Skíma kom i to numre i 2009.

Svavar Sigmundsson: Nefningar. Greinar eftir Svavar Sigmundsson gefnar út í tilefni af sjötugsafmæli hans 7. september 2009. [”Nemningar.” Festskrift til Svavar Sigmundsson utgitt i anledning av at han fylte 70 ár den 7. september 2009] Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum. Rit 73. Reykjavík. ISBN 978-9979-654-09-4. 458 bls.

Svavar Sigmundsson, fhv. forskningsprofessor og leder for Avdeling for navneforskning i Árni Magnússon-instituttet for islandske studier, har gjennom

mange år forsket i stednavne og andre navne, og også andre dele af islandsk språk og ordforråd. Árni Magnússon-instituttet for islandske studier gir ut dette festskriftet med 35 artikler av Svavar Sigmundsson, fra en 40 års periode. Størstedelen av artiklene handler om navn og navneforskning. Det finnes artikler på 6 språk, dvs. dansk, engelsk, færøysk, islandsk, svensk og tysk, en bibliografi over Svavar Sigmundssons publikasjoner, og et register over alle navn i boken.

Þýsk-íslensk, íslensk þýsk orðabók. [Tysk-islandsk, islandsk-tysk ordbok] Av Steinar Matthíasson. Iðnú, Reykjavík. ISBN 978-9979-672-32-6. 386 s.

Dette er en større og revidert 3. utgave av forfatterens ordbok, 1. utg. 2000.

Norge

Ahmad, Bashir og Riffat Hussein: Norsk-urdu ordbok. 2009. Fagbokforlaget. Oslo. 588 s.

Boka er laga for elevar i grunnskulen og den vidaregåande skulen og har oppslagsord på norsk bokmål med tydingar på urdu.

Aurstad, Bodil, Monica Kaasa, Anne Stuhaug mfl. (red.): Barnas store blå ordbok: nynorsk. Kunnskapsforlaget. Oslo. 2009. 220 s.

Ordboka inneholder over 2000 oppslagsord med stavemåte og bøyningsmønstre. Hvert oppslagsord er illustrert.

Bull, Tove og Anna-Riitta Lindgren: De mange språk i Norge. Novus forlag, Oslo. 2009. 241 s.

Boka tar mål av seg til å gi et generelt overblikk over det språklige mangfold og de språklige variasjoner i Norge. Den språklige variasjonen som blir behandlet i boka, spenner fra globalt engelsk slik det brukes i Norge, over majoritetsspråket norsk, til urfolksspråk, minoritetsspråk, innvandrerspråk og tegnspråk.

Corbeil, Jean-Claude, Ariane Archambault; Brita Engebakken mfl.: Mini visuell ordbok: norsk-tyrkisk. Kunnskapsforlaget 2009. VI, 599 s.

Boken er tematisk oppbygd, med 20 000 oppslagsord, 600 emner og 3 600 illustrasjoner.

Engelsk medisinsk ordbok. Engelsk-norsk, norsk-engelsk. Kunnskapsforlaget. Oslo. 2009. 152 s.

Fjeld, Ruth Vatvedt: Lingua bokmålsordliste med skriveregler. Kunnskapsforlaget 2009. 396 s.

Ordboken dekker det sentrale ordforrådet i norsk bokmål. Den viser hvordan ordene i moderne norsk bokmål staves og bøyes, gir en kort betydningsbeskrivelse og en innføring i grammatikk og tegnsetting. Den har utfyllende skriveregler og viser fullstendige bøyningssendelser til alle substantiv, verb og adjektiv.

Garder, Halvor: Ord og begreper i markedsføring: engelsk-norsk, norsk-engelsk. Fagbokforlaget 2009. 264 s.

Janson, Tore: Språk og historie – en oppdagelsesreise. Oversatt fra svensk av Lars Nyggard. Pax 2009. 207 s.

Forfatteren tar leseren med på en reise som begynner for et par millioner år siden og strekker seg langt inn i fremtiden.

Johansen, Åse Mette: Velkommen te' våres Norge. En kvalitativ studie av språkbytte og språkbevaring i Manndalen i Gáivuotna/Kåfjord. Novus 2009. 233 s.

Dette er en studie av innbyggerne i den sjøsamisk-norske bygda Manndalen i Kåfjords opplevelser av å leve i en kontekst preget av språkbytte og språkbevaring.

Johnsen, Randi: Rettskrivingsstudiar etter 1980. Ein komparativ analyse av studiar i nynorsk og bokmål. Masteroppgåve i nordisk didaktikk. Institutt for lærarutdanning og skuleutvikling. Universitetet i Oslo 2009.

Kansellisten. Ord og uttrykk som kan byttes ut. Språkrådet 2009. 31 s. Finnes også elektronisk på www.sprakradet.no.

Kansellisten er en liste med litt stive ord og uttrykk som sjelden brukes i dagligspråket, men som ofte forekommer i brev og andre tekster fra det offentlige. Slike kanselliord kan skape unødig avstand mellom avsender og mottaker. Kansellisten kommer med forslag til andre uttrykksmåter.

Kirkeby, Per-Erik: Engelsk ordbok (engelsk-norsk/norsk-engelsk). Vega forlag 2009. 1357 s.

Kirtley, Clare, Brita Engebakken, Janne Olden mfl. (red.): Mi første blå ordbok: engelsk-nynorsk. Kunnskapsforlaget 2009. 64 s.

Boka inneholder mer enn 300 ord som er illustrert og har enkle engelske forklaringer.

Klamme former og sær skriving? – Språklege rettar, sidemål og rettskriving i ein ny skulealder. Språkrådets skrifter nr. 1. Redigert av Sigfrid Tvitekkja. Språkrådet, Oslo 2009. 88 s.

Med dette skriftet etablerer Språkrådet ein ny skriftserie som tek opp tråden etter serien som Norsk språkråd, forgjengaren til Språkrådet, gav ut fram til 2000. Dette nummeret handlar om norskfaglege problemstillingar som Språkrådet er oppteke av. Aldri før har læreplanane framheva så tydeleg at lesing og skriving er dei mest grunnleggjande ferdigheitene for all læring.

Køber, Mats og Kari Rudjord (red.): Bare røre, ikke se. Om Louis Braille, språk og skrift. Akademisk publisering, Oslo 2009. 185 s.

Boken handler om punktskrift og om betydningen av å ha et skriftspråk, hvilken rolle litteraturen spiller i menneskelivet, og dører skriftspråket åpner. Boken gis ut i forbindelse med at det er 200 år siden Louis Brailles fødsel. Blant bidragsyterne er Jon Bing, Torgrim Eggen, Eivind Knudsen, Sylfest Lomheim, Lise Männikkö, Syphilia Morgenstjerne.

Lind, Åge: Norsk-engelsk juridisk ordbok. Sivil- og strafferett. 5. utg. Cappelen Damm 2009. 334 s.

Løkke, Jakob: Modersmaalets Formlære i udførlig Fremstilling. Det Norske språk- og litteraturselskap 2009. 303 s.

Boka, som kom ut første gang i 1855, er en fremstilling av den dansk-norske varietetet som ble utviklet på 1700-tallet i møtet mellom norsk talespråk og dansk skriftspråk, senere gjerne omtalt som riksmål. Boka har tre hoveddeler: lydlære, orddanning og bøyning.

Magga, Lajla Mattsson: Norsk-sydsamisk ordbok/Daaroen-åarjelsaemien baakoegærja. Idut 2009. 463 s.

Ordboken dekker sydsamiske dialekter som fra gammelt av har vært talt fra Helgeland og sydover på norsk side og fra Umeälven og sydover på svensk side.

Maal og minne. Utgitt av Bymålslaget. Redigert av Jon Gunnar Jørgensen og Lars S. Vikør. Det Norske Samlaget 2009. Hefte 1: 127 s., hefte 2: 255 s.

Maal og Minne 100 år er tittelen på første artikkel i hefte 1 2009, tidsskriftet ble grunnlagt i 1909 og kommer ut med to hefter i året. *Maal og minne* har til formål å bringe bidrag til belysning av bl.a. norsk språk og norske språkminner av enhver art, middelalderlitteratur, norske stedsnavn og folkeminner. Det trykker artikler og anmeldelser på norsk, svensk, dansk, engelsk og tysk.

Namn og Nemne. Tidsskrift for norsk namnegransking, er gjeve ut av Norsk namnelag.

I nummeret frå 2009 er det artiklar om namn i Heimskringla, om sakrale stadnamn (kultnamn) og om "Etternavn, tilknytning og identitet i det post-industrielle samfunnet". Det lengste bidraget er ein tyskspråkleg artikkel om "Ideologisch motivierte Ortsnamenkonflikte in Mitteleuropa".

Norsk Lingvistisk Tidsskrift nr. 1-2009 er eit temanummer med innlegg frå eit seminar som drøfta om det finst standardtalemål i Noreg, korleis det kan definerast, kva rolle det spelar i talemålsutviklinga o.a. I nr. 2 er det eit nytt innlegg i debatten, saman med artiklar om syntaks (verbalpartiklar), fonologi (jamvektstrykk) og om det utdøyddede germanske språket langobardisk. Det er òg innlegg frå ein doktordisputas om kasesbortfall i mellømnorsk.

Nylenna, Magne: Medisinsk ordbok. Kunnskapsforlaget 2009. 7. utg. 530 s. Finnes også på Ordnett.

Omdal, Helge og Rune Røsstad (red.): Språknormering – i tide og utide? Oslo. Novus forlag 2009. 299 s.

Boka er ein antologi bygd på foredrag frå ein nordisk språknormeringskonferanse som vart halden ved Universitetet i Agder i 2007. Hovudvekta ligg på norske forhold, men det er òg artiklar frå grannelanda i Norden og om den tyske rettskrivingsreforma. Problemstillingane gjeld m.a. tradisjonelle normeringsspørsmål som valfridom og rettskriving, språkhaldningar og standardspråk.

Rodrigues, José Aurélio: Portugisisk-norsk praktisk ordbok + lommeordbok. Folium forlag. 2009.

Ca. 56 000 oppslagsord og ca. 245 000 oversettelser.

Schmidt, Tom: Nøvn vesta åsen. Bustadnavn i Vestre Slidre. Novus forlag. Oslo. 2009. 556 s.

Namna er drøfta og analyserte, både språkleg og kulturhistorisk. Boka har litteraturliste, stadnamnregister, ordregister og person- og tilnamnregister.

Skjekkeland, Martin: Språk og samfunn i endring. Ein studie av tilhøvet mellom lokal identitet og talemålsutvikling. Novus forlag, Oslo. 2009. 261 s.

By og land og samvariasjonen mellom språkbruk og lokal identitet står sentralt. Forfatteren gjennomgår i første del av boka sentrale problemstillinger innfor norsk og nordisk sosiolingvistik og viser korleis teorigrunnlaget har endra seg frå 1970-talet og fram til i dag. I den andre delen av boka blir det gjort greie for ei empirisk gransking av og om talemålet til 41 ungdommar i Kvinesdal, vest på Agder.

Språknytt 2009 nr. 1-4. Utgitt av Språkrådet. Oslo.

Tidsskriftets 4 numre er på til sammen 144 sider. Språknytt er gratis, har et opplag på 11 000 og er lagt ut elektronisk på www.sprakradet.no. Språknytt har korte notiser om aktuelle saker, svar på spørsmål, klipp, Språkbrukeren og Historia bak. Stikkord for nummer 1: Hvor mange bruker dialekt når de skriver på Facebook? Hvor mange fjernsynstekster leser en gjennomsnittlig tv-titter i året, og hva slags krav skal stilles til teksten? På gateskilt i Oslo finner en ofte feil – hva gjør Oslo kommune med det? Nummer 2: Intervju med Grete Faremo, tanker og tall om språkbruk i næringslivet, språket på «fjesboka», språkpolitikk i akademia, språklig mangfold i det svenske riket på 1600-tallet, den gang Sverige var en stormakt og en artikkel om særskrivning. Nummer 3: Stoff om bruk av norsk i dagens Musikk-Norge, språkvett i næringslivet, navigering i skriftspråkets rom, elektronisk lagring av språkmateriale og skjemaspråk. Nummer 4: Intervju med kokken Harald Osa, som setter *grytekokt* på menyen i stedet for bresert, Språkprisen 2009 og Språkrådets planer for arbeidet med terminologi og fagspråk.

Statsspråk 2009 nr. 1-4. Utgitt av Språkrådet. Oslo.

Statsspråk – bladet for godt språk i staten – blir utgitt av Språkrådet og kom ut med fire nummer i 2009. Bladet hadde et opplag på 18 500 og er gratis. Det kan også leses på www.sprakradet.no. Nummer 1 inneholder bl.a. et intervju med statsråd Heidi Grande Røys om bakgrunnen for FAD-prosjektet *Klart språk i staten* og dessuten gode råd om oppsett av punktlistor. I nr. 2 blir politi- og jussfeltet utforsket, mens nr. 3 har med et intervju med direktetekstere i NRK. En artikkel om internasjonalt klarspråksarbeid og om arbeidet i Kollegiet for brannfaglig terminologi er trykket i nummer 4.

Styrk Hansen, Pål, Vanja Røkkum Jahnsen, Eric Papazian og Arne Torp (red.): Femti år for folkemålet. Utvalgte artikler fra bladet Språklig Samling. Landslaget for språklig samling. 2009. 408 s.

Landslaget for språklig samling har eksistert i 50 år, og denne boka er eit utval med dei beste artiklane frå bladet *Språklig Samling* dei siste 30 åra. Emna er talemålet, skriftspråksutvikling, språknormering o.a. To nyskrivne artiklar tek for seg historia til laget.

Ulrichsen, Jarl Henning: Gresk-norsk ordbok til Det nye testamente. Bd. 2. Tapir akademisk forlag. 2009. 361 s.

Unhammer, Johanne Njerve. "Fordi dialekt er dialekt og bokmål er bokmål" – Om bruken av valgfrie former i tiendeklasse på Flekkefjord ungdomsskole skoleåret 2008/2009. Masteroppgave i nordiskdidaktikk. Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo, 2009. 152 s.

Venås, Kjell: Hans Ross. Målføregranskar, ordboksskrivar og grammatikar. Novus forlag. 2009. 264 s.

Hans Ross førte arbeidet til Ivar Andreas Aasen vidare på ymse område. Boka gjev eit oversyn over arbeidet hans med å samle leksikalsk, grammatisk og folkloristisk stoff.

Wikander Ola: I døde språks selskap. En bok om veldig gamle språk. Oversatt fra svensk av Lars Nygaard. Pax Forlag, Oslo 2009. 212 s.

Danmark

Andersen, Helene og Birgit Faber Studstrup: Lær dit fagsprog. Dansk lærerforeningens Forlag 2009. Elevbog 112 s. og opgavehæfte 56 s.

Lær dit fagsprog er en lærebog om det sprog der bruges i fagene på erhvervsuddannelsernes merkantile indgang. Bogen er rettet mod elever der har dansk som andetsprog, men kan dog også bruges af elever med dansk som modersmål. Gennem opgaver og eksempler trænes eleverne i at lære de nye fagbegreber og tilegne sig det sprog der bruges i fagene på uddannelsen.

Becker Jensen, Leif: Godt ord igen. Samfundslitteratur 2009. 212 s.

Når vi taler sammen, oplever vi ofte at vi taler forbi hinanden, misforstår hinanden, eller at modparten har en helt anden opfattelse af den fælles beslutning vi troede vi var enige om. Andre gange oplever vi at dét der startede som en

saglig diskussion, udvikler sig til en indædt magtkamp på ord – uden at vi rigtig kan forklare hvorfor.

Budstikken. Nyt om dansk-nordisk sprog og sprogrøgt. 3. årgang, nr. 1-4. Redigeret af Arild Hald Kierkegaard (ansvarh.), Christian N. Eversbusch og Loránd-Levente Pálfi. 20 s. + 20 s. + 20 s. + 20 s.

Af årgangens artikler kan nævnes *Bent Pedersbæk Hansen*: Hvad koster et modersmål? (nr. 1), *Hanne Smith Pedersen*: Kan du tale lidt højere (nr. 3), *Ari Páll Kristinsson*: Islændingene bevarer og styrker deres sprog – også i globaliseringsens tidsalder. Islandske sprogpolitik anno 2009 (nr. 4).

Bønløkke, Helle: Smid klichésproget ud – og få plads til dit eget. Forlaget Ajour 2009. 84 s.

Bogen bygger videre på Helle Bønløkkens speciale om emnet. Hun mener at klicheer sløver sproget og gør det upersonligt. Ved at udskifte klicheerne med fx neutrale vendinger kan en tekst gøres mere levende og læsevenlig.

Dansk-Engelsk/Engelsk-Dansk Ordbog. Redigeret af Jens Axelsen. Gyldendal 2009. 1 cd-rom.

Dansk i verden. Modersmål-Selskabets årbog 2009. Forlaget Vandkunsten 2009. 136 s.

Denne 30. årbog i Modersmål-Selskabets 30-årige levetid har en dobbelttydig titel. "Dansk" kan være et substantiv og sigte til det danske sprog, men det kan også opfattes som et adjektiv og dermed det at være dansk i verden. Årbog 2009 handler om begge dele.

Danske Studier 2009. Udgivet af Merete K. Jørgensen og Henrik Blicher under medvirken af Simon Skovgaard. Videnskabernes Selskabs Forlag, København 2009. 236 s.

Af bindets store artikler kan bl.a. nævnes *Dortbe Duncker*: Faste forbindelser som genrekonstituent. En undersøgelse i de danske visehåndskrifter før 1591, *Peter Juul Henriksen*: Lydskrivning over landegrænser. En studie i interskandinavisk genbrug af sprogteknologi.

Dansk-Fransk/Fransk-Dansk Ordbog. Redigeret af Jørn Westengaard-Holm m.fl. Gyldendal 2009. 1 cd-rom.

Dansk-Italiensk Ordbog. Redigeret af Giovanni Mafera, Carla Avanza Juul Madsen og Henning Juul Madsen. Gyldendal 2009. 888 s.

Dansk-Tysk/Tysk-Dansk Ordbog. Redigeret af Ingeborg Zint m.fl. Gyldendal 2009. 1 cd-rom.

Dauidsen-Nielsen, Niels: Moders stemme, fars hammer. En debatbog om dansk sprogpolitik. Dansk lærerforeningens Forlag, 2009. 120 s.

Niels Davidsen-Nielsen, der var formand for Dansk Sprognævn fra 2003 til 2009, udtrykker i denne debat- og erindringsbog sine holdninger til dansk sprog og dansk sprogpolitik. Bogen tager udgangspunkt i forskellige situationer hvor Sprognævnet og dets formand har markeret sig i offentligheden, fx i udviklingen af en dansk sprogpolitik og i diskussionen af nødvendigheden af en dansk sproglov. Derudover indeholder bogen også et kapitel om den debat ændrede stavemåder har medført i offentligheden (fx majonæsekrigen), om den såkaldte kommakrig (om krigen mellem traditionelt og nyt komma) og om retskrivning (dobbelletter).

Niels Davidsen-Nielsen skriver i bogens forord at nogle af de synspunkter han giver udtryk for i bogen, med sikkerhed vil vække modstand, både hvad sprogpolitik og retskrivning angår. Det er der dog ikke noget at gøre ved, skriver han, og uanset hvilke sprogholdninger man har, vil man have modstandere hvis blodtryk stiger når man lufter dem. Sprog er derfor altid godt diskussionsstof, og Davidsen-Nielsens bog er et godt udgangspunkt for en god diskussion.

Det rum[m]elige sprog. Dansk lærerforeningens Forlag 2009. 146 s.

Det rum[m]elige sprog indeholder følgende fem oplæg fra Dansk lærerforeningens konference af samme navn der blev afholdt den 26. februar 2009: *Knud Lindholm Lau:* Nej til den færdige opskrift – støt den copianske befrielsesbevægelse, *Steen Nepper Larsen:* Sproget er ikke kun et redskab, *Michael Ejstrup:* Sproglig mangfoldighed længe leve, *Anne Holmen:* Er det danske samfund et-, to- eller flersproget, og er det overhovedet vigtigt?, *Ursula Andkjær Olsen:* Det danner på sigt en lille ekstra klump brusk til at bære belastningen. Af sanseapparatet.

Dialektforskning i 100 år. Redigeret af Asgerd Gudiksen, Henrik Hovmark, Pia Quist, Jann Scheuer og Iben Stampe Sletten. Afdeling for Dialektforskning. Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet 2009. 334 s.

Den 20. februar 2009 kunne Afdeling for Dialektforskning på Københavns Universitet fejre 100-års jubilæum, og afdelingen udgav i den anledning jubilæ-

umsantologien *Dialektforskning i 100 år*. Bogen indeholder en række faglige artikler om de emner der bliver forsket i på Afdeling for Dialektforskning, fx *Inge Lise Pedersen*: Dialektbegrebets opkomst og nationalromantikken – konsekvenser for dialektforskningen?, *Frans Gregersen*: Forgængere og bagmænd. Om forholdet mellem dialektforskning og sociolingvistik på og rundt om Afdeling for Dialektforskning, *Pia Quist*: Sociolingvistik i bevægelse, *Karen Margrethe Pedersen*: Modalverbets form og funktion i forbindelser som *skal kan* og *å kan*, *Finn Køster*: Om intonationen i vestsjællandsk, *Malene Monka*: Hænger mobilitet og sprogforandring sammen? Bogen afsluttes med en oversigt over medarbejdere ved institutionen gennem de 100 år.

Didriksen, Tina Skriver: Engelsk som undervisningssprog på de danske universiteter. Studier i parallelsproglighed, bd. C1. Københavns Universitet 2009. 142 s.

I bogen undersøger Tina Skriver Didriksen danske universitetsstuderendes holdninger til engelsk som undervisningssprog. Hun sammenholder holdningerne med de studerendes reelle læsekompetencer og receptive ordforråd på engelsk. Formålet med undersøgelsen er at se på forholdet mellem engelsksproget undervisning og de studerendes faglige udbytte.

Dramatikken i Grammatikken. Festskrift til Lars Heltoft. Redigeret af Rita Therkelsen og Eva Skaftte Jensen. Institut for Identitet og Kultur. Roskilde Universitet 2009. 489 s.

Dramatikken i Grammatikken er et festskrift til Lars Heltoft, professor i dansk sprog ved Roskilde Universitetscenter. Det er udsendt i anledning af hans 60-års fødselsdag og indeholder i alt 31 artikler om forskellige sproglige forhold. Af artiklerne kan nævnes *Henning Andersen*: Noget om analogi, *Tanya Karoli Christensen*: Tag nu bare økomælken, Om imperativ og modalpartikler i dansk, *Erik Hansen*: Der-adverbierne. En nanogrammatisk studie, *Lisbeth Falster Jakobsen*: Lad os få analyseret lidt mere på verbet at få. Få + perfektum participium set i lyser af Construction Grammar, *Janus Mortensen og Sune Sønderberg Mortensen*: Okay i engelsk og dansk, *Karen Margrethe Pedersen*: Indre at i danske dialekter, *Ole Togeby*: Ordkløveri? Om sætningskløvning på dansk.

Fibiger, Johannes, Søren Søgaard og Inger Maibom: Skriftens veje. Academica 2009. 288 s.

Bogen er forfattet af tre skrivefaglige og giver gode råd til hvordan man både bliver en bedre skribent og en dygtig underviser i skriveprocesser. Der gives en

samlet fremstilling af hånd- og computerskrivning, proces- og produktskrivning, genreskrivning og responsgivning.

Fra folkemål til multietnolekt – og 23 andre artikler inden for dialektologi, sociolingvistik og sproghistorie. Redigeret af Frans Gregersen og Tore Kristiansen. Novus Forlag 2009. 430 s.

Bogen indeholder et udvalg af artikler skrevet af Inge Lise Pedersen, Afdeling for Dialektforskning, Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet. Den er udgivet i anledning af hendes 70-års fødselsdag 5. juni 2009.

Holm, Lars og Helle Pia Laursen (red.): En bog om sprog – i daginstitutioner. Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag 2009. 176 s.

Artiklerne i denne antologi retter opmærksomheden mod sprog som alment socialt fænomen, mod den måde sproget bruges til at skabe betydning på, og den måde hvorpå sprog tillægges betydning i en given social sammenhæng – nærmere bestemt i daginstitutionerne. Der trækkes på forskellige forskningstraditioner inden for antropologi, sociolingvistik og socialesemiotik.

Hyttel-Sørensen, Liva: Dem de andre ikke vil lege med. En undersøgelse af børns sprogholdninger med fokus på dansk som andetsprog. Københavnerstudier i Tosprogethed, bind 49. Københavns Universitet 2009. 129 s.

I bogen undersøger Hyttel-Sørensen hvordan og hvornår børn udvikler såkaldt underbevidste holdninger til sproglig variation. Undersøgelsen foretages på tre forskellige skoler, en i Nordjylland, en i Nordsjælland og en i Sydsjælland, og det primære formål er at se om børnene har fælles holdninger til dansk udtalt som andetsprog, og i så fald om de stemmer overens med de udbredte holdninger som er fundet i andre undersøgelser.

I mund og bog. 25 artikler om sprog tilegnet Inge Lise Pedersen på 70-årsdagen d. 5. juni 2009. Redigeret af Henrik Hovmark, Iben Stampe Sletten og Asgerd Gudiksen. Afdeling for Dialektforskning, Nordisk Forskningsinstitut, Københavns Universitet 2009. 357 s.

Blandt de 25 artikler kan nævnes *Niels Davidsen-Nielsen* Mandig og modig – hvor går rigsmålets grænser?, *Henrik Hovmark* Dem og os – om sproglige, mentale og sociale grænsedragninger i et lokalsamfund og *Marie Maegaard og Pia Quist*: Unge, sprog og køn.

Italiensk-Dansk Ordbog. Redigeret af Erling Strudsholm og Gerhard Boysen. Gyldendal 2009. 840 s.

Københavnsk sociolingvistik. Festskrift til Frans Gregersen på 60-årsdagen. Redigeret af Tore Kristiansen, J. Normann Jørgensen og Inge Lise Pedersen. Novus forlag 2009. 280 s.

Professor Frans Gregersen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet, blev i anledning af sin 60-års fødselsdag hyldet med dette festskrift som samler et udvalg af hans sociolingvistiske artikler gennem årene.

Language attitudes, standardization and language change. Redigeret af Marie Maegaard, Frans Gregersen, Pia Quist og J. Normann Jørgensen. Novus forlag 2009. 316 s.

Denne samling af engelsksprogede artikler er et festskrift til Tore Kristiansen, lektor ved Afdeling for Dialektforskning og Danmarks Grundforskningsfonds Center for sociolingvistiske sprogforandringsstudier (DGCSS) på Københavns Universitet. Den er udgivet i anledning af Tore Kristiansens 60-års fødselsdag.

Min allerførste røde ordbog. Bearbejdet af Marianne Iben Hansen. Gyldendal 2009. 144 s.

Min første røde ordbog – nudansk. Redigeret af Kirsten Jakobsen og Katrine Shil Vissing Jakobsen. Gyldendal 2009. 272 s.

Mål & Mæle. 32. årgang, nr. 1-4. Redigeret af Kasper Boye, Carsten Elbro, Ken Farø, Erik Hansen og Jørn Lund 2009. 32 s. + 32 s. + 32 s. + 32 s.

Foruden den traditionelle brevkasse *Sprogligheder* med spørgsmål om sprog indeholder årgangen artikler af bl.a. *Torben Juel Jensen*: Hvad sker der med *sin* i moderne dansk – og hvorfor sker det?, *Dorthe Bleses* og *Anders Højen*: Tosprogethed – hvad er problemet? (nr. 1), *Bent Jørgensen*: Det første årti (nr. 2), *Erik Hansen*: Sprogskrøner. Om græsrodsetymologi, *Karen Margrethe Pedersen*: Man skal kan dansk (nr. 3), *Marianne Rathje*: Sådan oplever de unge bandeord (nr. 4).

For 2008 har *Mål og Mæle* kåret *udlændingesservice* til "årets ord" og *Ritts billige boligertil* "årets udtryk" på baggrund af indsendte forslag fra bladets læsere. Og også i 2009 er læserne blevet inviteret til at indsende eksempler på ord og udtryk der i særlig grad har været fremtrædende i årets løb. Af nomineringerne, som findes i nr. 3, kan nævnes *perle*, *muskelhund*, *burka*, *niqab* og *svineinfluenza*.

Ny forskning i grammatik 16. Redigeret af Lisbeth Falster Jakobsen, Hanne Jansen, Eva Skafte Jensen og Erling Strudsholm. Udgivet af Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, Odense, 2009. 255 s.

Ny forskning i grammatik giver læseren et indblik i den nyeste nationale forskning inden for dansk og en lang række fremmedsprog. Af de 13 artikler i bind 16 kan nævnes *Carl Bache*: Hjelmlev i Systemisk Funktionel Lingvistik: Inspirationskilde eller fejl læsning?, *Hanne Jansen*: Komplekse verber (verbum+partikelkonstruktioner) – på dansk og standarditaliensk og i diverse norditalienske dialekter, *Torben Juel Jensen*: Refleksivt anvendte pronominer i moderne dansk, *Eva Skafte Jensen*: Markeret hvad angår hvad? Om markeret-hedsteori i grammatikken.

NyS. Nydanske Sprogstudier. 37-2009. Redigeret af Tanya Karoli Christensen, Torben Juel Jensen, Niels Møller Nielsen, Nicolai Pharaos, Marianne Rathje, Jann Scheuer og Iben Stampe Sletten. Udgivet af Dansk Sprognævn 2009. 200 s.

NyS er et bredt og varieret tidsskrift om sprog og sprogvidenskab. Her kan du holde dig orienteret om de nyeste undersøgelser af dansk sprog og om udviklingen af sprogteorier generelt. Bind 37 indeholder følgende artikler: *Pia Quist*: Multietnolekt – del af stilistiske praksisser i storbyen, *Thomas Wibben Jensen*: Følelser og sprog – den verbale manifestation af følelser i samtaler, *Eva Christensen*: Når narrativer bliver til argumentation. Argumentationsdynamikkens indflydelse på forståelsen af fortiden, *Simon Borchmann*: Om relationen mellem informationelle valg og forudsigelser i forståelsen af sekvenser af sætninger, *Marianne Rathje*: Definition af citater i talesprog, *Tanya Karoli Christensen*: Gii der faer en Diæffwel i ier! Om gid-sætningers ophav – med udgangspunkt i Jammers Minde, *Bent Preisler*: Anmeldelse af J. Normann Jørgensen og Pia Quist (2008): *Unges Sprog*.

Nyt fra Sprognævnet 2009 nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 88 s. Dansk Sprognævn.

De første tre numre indeholder et udvalg af sproglige spørgsmål til Dansk Sprognævn, bogomtaler og artikler om sproglige forhold, fx *Marianne Rathje*: Og sådan noget (nr. 1), *Lene Rotne*: LEET/1337, reverse eller popsprog? Om unges akrobatik på hjemmesiden Arto, *Jørgen Nørby Jensen*: Dørtræk – historien om et ord (nr. 2), *Eva Skafte Jensen*: Adressere – om betydningsvarianter og mulige nydannelser (nr. 3).

Nummer 4 er et udvidet særnummer udgivet i anledning af at Nyt fra Sprognævnet med udgangen af 2009 er udkommet i 25 år. Det indeholder i alt 15 artikler skrevet af ansatte i Dansk Sprognævn og af to tidligere formænd.

Emnerne for artiklerne spænder vidt. I nummeret kan man læse om den nye retskrivningsordbog, der efter planen skal udkomme i 2011: Hvordan kommer den til at se ud, skal vi have former som *gymnasie* og *akvarie* med, og hvad skal der mon ske med dobbeltformer som fx *dublant/dubleant* og *trauma/traume*? Man kan også læse om bandeord, om effekter af sprogpoltiske projekter, om sproget på Facebook, om sær- og sammenskrivning og om såkaldt hyperkorrekthed, altså det der sker når sprogbrugerne er så ivrige efter at gøre det rigtige at de kommer til at gøre det forkerte. I nummeret finder man også en længere artikel om og med 25 års nye ord, og i en anden artikel diskuteres det om maskiner eller mennesker er bedst til at finde sproglige nydannelser. Emner som forkortelser, emnesøgning og oversættelseslån fra engelsk behandles også, og så kan man desuden få svar på om man virkelig kan sige *Det ligner at det er en god ide* og *En far står op for sine børn*. Alt i alt giver artiklerne et indblik i nogle af de områder som Sprognævnet beskæftiger sig med til daglig.

Politikens Billedordbog. Af Bent Gynther. Politikens Forlag, København 2009. 159 s.

Politikens Engelskordbog, engelsk-dansk, dansk-engelsk. Redigeret af Marianne Hilger, Kirsten Nauja Andersen og Karin Jensen. 2. udg. Politikens Forlag, København 2009. 876 s. + cd-rom.

Politikens Engelsk Rejseparlør. Politikens Forlag, København 2009. 229 s.

Politikens Franskordbog, fransk-dansk, dansk-fransk. Redigeret af Birgit Nedergaard-Larsen, Vibeke Appel og Judy Skov Schultz. 2. udg. Politikens Forlag, København 2009. 880 sider + cd-rom.

Politikens Retskrivnings- og Betydningsordbog. Redigeret af Jan Heegård Petersen og Christian Becker-Christensen. 6. udg. Politikens Forlag, København 2009. 784 s. + cd-rom.

Politikens Store Elektroniske Engelskordbog. Politikens Forlag, København 2009. 1 cd-rom.

Politikens Tyskordbog, tysk-dansk, dansk-tysk. Redigeret af Carsten Hansen m.fl. 2. udg. Politikens Forlag, København 2009. 873 sider + cd-rom.

Rask. Internationalt tidsskrift for sprog og kommunikation. Vol. 29, april 2009 og vol. 30, oktober 2009. 144 s. + 154 s.

Af indholdet i bind 29 kan nævnes *Søren Lund*: "Nu er det mig, der har ordet!" Om konstrueringen af taleture i den etnometodologiske konversationsanalyse og om dens teoretiske forudsætninger som samtaleanalyse. Og fra bind 30 er der grund til at fremhæve *Hans Frede Nielsen*: Language Change in the Runic Inscriptions of Denmark between 500 and 700.

Retskrivningsordbog. Redigeret af Jens Axelsen m.fl. 3. udg., Gyldendal, København 2008. 864 s.

Scheuer, Jann: Sproghandlinger – brug af sprog i dansk. Dansk lærerforeningens Forlag, 2009. 80 s.

Bogen er henvendt til elever i gymnasiet og introducerer de centrale begreber inden for sproghandlingsteori. Eksemplerne i bogen er både fra det virkelige liv og fra kunstneriske og litterære sammenhænge, og de er alle med tilhørende opgaver.

Schonderbeek Hansen, Inger og Peter Widell (red.): 12. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog. Aarhus Universitet 9.-10. oktober 2008. Århus 2009. 312 s.

Siden 1986 har sprogforskere fra ind- og udland hvert andet år mødtes i Århus for at sætte fokus på udforskningen af det danske sprog. På det 12. møde, der fandt sted i oktober 2008, deltog 52 forskere med i alt 31 foredrag. De 23 er trykt i den foreliggende rapport. Af rapportens artikler kan nævnes: *Lars Brink*: Angiveligt – en ansvarsflugt, *Inger Schonderbeek Hansen*: Verbumparret *ligge* og *lægge*, *Eva Skafte Jensen*: drivkræfter ved ændringer i sproget, *Anne Kjærgaard*: Om at undersøge effekterne af sprogpoltiske tiltag i organisationer – hvad og hvordan?, og *Marianne Rathje*: Generationsprog – brugsmæssige og samtaleafhængige træk

Sprogforum tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik. Årgang 14, 2008, nr. 44 + årgang 15, 2009, nr. 45. Redigeret af Nanna Bjargum, Karen-Margrethe Frederiksen og Pia Zinn Ohrt (nr. 44), Annegret Friederichsen, Karen Lund og Bente Meyer (nr. 45). 64 s. + 64 s.

Nr. 44 er et temanummer med titlen *I tale og skrift* med artikler af bl.a. *Lene Timm*: Tal og forældre der taler, og *Natalia Auer*: Skriftlig produktion og it-mediet. Nr. 45 behandler *Sprogfag i Danmark år 2008-2009*.

Sprog og Samfund. Nyt fra Modersmål-Selskabet. 27. årgang, 2009, nr. 1-4. 16 s. + 16 s. + 16 s. + 16 s. Redigeret af Michael Blædel (ansvarsh.).

Foruden anmeldelser af sproglitteratur og omtaler og referater af sproglige arrangementer indeholder numrene kortere artikler om forskellige sproglige forhold, fx *Niels Davidsen-Nielsen*: Moders Stemme, fars hammer (nr. 4).

Sprogvidenskab i glimt. Redigeret af Ken Farø, Alexandra Holsting, Niels-Erik Larsen, John Erik Mogensen og Thora Vinther. Syddansk Universitetsforlag 2009. 515 s.

Sprogforskningen har en lang tradition i Danmark. For at give et billede af dens aktuelle rækkevidde har en gruppe lingvister fra Københavns Universitet samlet 70 korte artikler fra landets forskellige forskningsmiljøer der præsenterer aktuelle resultater fra meget forskellige forskningsfelter inden for sprog. Teksterne bygger på aktuel forskning, og samlingen er tænkt som en relativt letlæst orientering om hvad der foregår i sprogforskningen i Danmark i dag.

Studier i Nordisk 2006-2007. Selskab for Nordisk Filologi. Foredrag og årsberetning. Redigeret og grafisk tilrettelagt af Dorthe Duncker under medvirken af Anne Mette Hansen og Pia Quist. København 2009. 210 s.

Af publikationens otte artikler er der i denne sammenhæng grund til at nævne *Torben Juel Jensen*: Non-realitetsmarkører i dansk talesprog – hvis man kan sige det på den måde, *Sabine Kirchmeier-Andersen*: Dansk Sprognævn – Fremtidens udfordringer og planer, og *Sanni Nimb*: Oplysninger om adverbiers syntaks i danske ordbøger – er det *tit*, at det *desværre bare ikke overhovedet* er dækkende?

Togeby, Ole: Steder i bevidsthedens landskab. Grene på ideernes træ. Aarhus Universitetsforlag, Århus 2009. 186 s.

I bogen skriver Ole Togeby om hvordan man kan bruge topisk tænkning når man skriver. Ordet *topos* er græsk og betyder 'sted', og i bogen forsøger Ole Togeby netop at vise hvordan man kan få emner, argumenter og forestillinger til at stå klart frem når man skriver ved at inddrage tænkningens geografi. Bogen kan bruges både i danskundervisningen i gymnasiet og på universitetsniveau.

Sverige

Airey, John: Science, Language and Literacy: Case studies of learning in Swedish university physics. Uppsala Dissertations from the Faculty of Science and Technology 81. 2009. xviii+256 s. Ak. avh.

Författaren har studerat hur svenska fysikstudenter som undervisas både på svenska och engelska uppför sig i undervisningen och hur de själva upplever den skillnad som finns. Studenterna är inte så aktiva när de undervisas på engelska, de ställer färre frågor och att deras anteckningar om de alls gör några blir ganska mekaniska avskrivningar av vad som sägs. Författaren har också undersökt den tvåspråkiga undervisningens inverkan på studenternas ämneskompetens, d.v.s. förmåga att arbeta inom ämnet och att tillämpa ämnet i det dagliga livet.

Avhandlingen är skriven på engelska men den innehåller en föredömligt utförlig sammanfattning på svenska. BL

Almström Persson, Gunilla: Perspektiv i polisprotokoll. Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. 2009. 152 s. Ak. avh.

Författaren har undersökt perspektiv i berättelser om våld mellan poliser eller väktare och vanliga medborgare och det visar sig att olika hjältesagor framträder beroende av vems perspektiv på den aktuella händelsen som återges. Det finns alltså tydliga gemensamma drag mellan polisprotokoll från förhör som rör våldshandlingar och teater, film och traditionellt litterärt berättande. LJH

Andersson, Daniel: Fega pojkar pussar aldrig vackra flickor. Könslaterade ordspråk i nordnorrländsk agrarmiljö belysta ur språkligt och kulturellt perspektiv. Institutionen för språkstudier, Umeå universitet. 2009. 276 s. Ak. avh.

Författaren har analyserat och tolkat könslaterade ordspråk från övre Norrland för att diskutera de föreställningar om manligt och kvinnligt som ordspråken innehåller. Av särskilt intresse i undersökningen är de liknelser och metaforer som ger uttryck för dessa föreställningar, såsom katter, hästar, ålar och tuppar. IL

Andersson, Helena: Interkulturell kommunikation på ett svenskt sjukhus. Fallstudier av andraspråkstalare i arbetslivet. Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 77. Uppsala universitet 2009. 250 s. Ak. avh.

Författaren har studerat fem andraspråkstalaras interaktion under sina arbetsdagar på ett svenskt sjukhus, i syfte att finna kommunikativa faktorer som påverkar invandras integration i arbetslivet på ett positivt sätt. Interaktion i både professionella och sociala samtal analyseras närmare. LJH

Eklund Heinonen, Maria: Processbarhet på prov. Bedömning av muntlig språkfärdighet hos vuxna andraspråksinlärare. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet 2009. 218 s. Ak.avh.

Författaren har sett på ett antal prov i Tisus (Test i svenska för universitets- och högskolestudier) och undersökt hur de godkända testtagarnas språk skiljer sig från de underkändas i ett processbarhetsperspektiv. Med processbarhet avses förmåga hos en inlärare bearbeta och överföra grammatisk information mellan olika delar av fraser, satser och hela meningar. BL

Garbacz, Piotr: Issues in Övdalian syntax. Structural properties and the role of inflection in a Scandinavian vernacular. Lundastudier i nordisk språkvetenskap. Serie A 69. 2009. 259 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt älvdalska (*övdalska* på älvdalska) Syftet har varit att komma med nya rön om älvdalsk syntax. Ett antal informanter fick uttala sig om hur acceptabla vissa meningar på älvdalska var. De syntaktiska konstruktioner som undersöktes var 1) negationssystemet, 2) det finita verbets position i bisatser och 3) kilkonstruktion. Avhandlingen är skriven på engelska med en sammanfattning på såväl älvdalska som svenska. BL

Gustafsson, Anna: Pamfletter! En diskursiv praktik och dess strategier i tidig svensk politisk offentlighet. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 66 Lunds universitet 2009. 267 s. Ak. avh.

Författaren har undersökt argumentationsstrategier för att legitimera eller delegitimera en sak eller person i Sveriges tidiga politiska debatt i pamfletter från 1769 och 1809-1810. Studien bidrar med ett nytt angreppssätt till förståelsen av en äldre periods politiska texter och visar hur skillnader i historisk och diskursiv kontext påverkar valet av argumentationsstrategier. LJH

Hedman, Christina: Dyslexi på två språk. En multipel fallstudie av spansk-svensktalande ungdomar med läs- och skrivsvårigheter. Dissertations in Bilinguism 19. Stockholms universitet. 249 s. Ak.avh.

Författaren har undersökt en grupp tvåspråkiga högstadiungdomar som misstänktes ha dyslexiproblem. Avhandlingens syfte är att bidra till ökad kunskap om hur svårigheter med läsning och skrivning hos tvåspråkiga ungdomar kan yttra sig, karaktäriseras och avgränsas. Författaren kan konstatera dels att skolan underidentifierat dyslektiska svårigheter, dels att vissa svårigheter uppfattas som dyslektiska i skolan, fast de inte är det. BL

Information till alla? En granskning av kommunernas information till medborgarna. Utgiven av Sveriges kommuner och landsting. 2009. 78 s.

Rapporten ger en översikt av landets alla kommuners webbplatser med fokus på hur information förmedlas till allmänheten via nätet och hur kommunen framställs på sin webbplats. Resultatet av undersökningen visar att det finns en hel del som är bra med webbplatserna men att det också finns saker som behöver förbättras. Rapporten ger en god jämförelsegrund till andra undersökningar inom ämnet. IL

Josefsson, Gunlög: Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. 2 uppl. Studentlitteratur. 2009. 209 s.

Detta är en grundläggande grammatikbok som riktar sig främst till högskolestuderande i svenska och nordiska språk. Men dess pedagogiska utförande och talrika exempel gör den även lämplig för studerande med mindre förkunskaper. Boken bygger på traditionell grammatik, men beaktar också den moderna grammatikens framsteg. Nya tillskott i den andra upplagan är bl.a. information om språkets ljudsystem och språkhandlingsteori. IL

Josefsson, Gunlög: Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer. 2 uppl. Studentlitteratur. 2009. 209 s.

En omfattande övningsbok som hör till grammatikläroboken (se Josefsson ovan) och riktar sig således också främst till studerande i svenska och nordiska språk. IL

Kerfoot, Caroline: Changing conceptions of literacies, language and development. Implications for the provision of adult basic education in South Africa. Dissertations in Bilingualism 18, Stockholms universitet. 2009. 65 s. Ak. avh.

Med fokus på läs- och skrivkunnighet samt språkinlärning följer författaren utvecklingen av grundläggande vuxenutbildning i Sydafrika mellan 1981 och 2001. I avhandlingen vill hon belysa under vilka omständigheter som vuxenutbildning, särskilt grundläggande sådan, kan stödja och även initiera bland annat medborgarrättigheter. LJH

Larsson, Inger: Millefolium, rölika och näsegräs. Medeltidens svenska växtvärld i lärd tradition. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien. 256 s. Ill.

I en mycket vacker bok, fylld med gamla illustrationer, får vi en spännande inblick inte bara i medeltidens växtvärld utan också i dåtidens växtnamn, under den tid då svenskan utvecklade ett skriftspråk. BL

Melin, Lars: Årans och hjältarnas språk. Trender och traditioner i svenskan. Norstedts akademiska förlag. 2009. 143 s.

Författaren skildrar på ett humoristiskt och populärt sätt det svenska språket och hur det används. Svenskan beskrivs ur flera perspektiv, bl.a. dess uppbyggnad, ordförråd och historia. Dessutom diskuteras hur svenskar ser på sig själva och sitt språk och hur omvärlden ser på saken. IL

Myndigheternas skrivregler. Sjunde utökade upplagan. Utgiven av Regeringskansliet. Fritzes. 2009. 114 s.

Denna handbok tar upp skrivregler som rör myndigheter och andra offentliga verksamheter. Här behandlas såväl allmänna frågor, om t.ex. förkortningar, som ämnesspecifika, t.ex. de svenska namnen på EU-organen. IL

Nilsson, Thorbjörn: Amerikansk slangordbok. Norstedts Akademiska Förlag. 2009. 335 s.

I ordboken får ett stort förråd av amerikanska slangord och uttryck översättning till svenska, ofta med exempel, förklaringar och härledning. Bland orden finner man även några lättsamma och underhållande skildringar ur slangens värld. IL

Nordiska namn – Namn i Norden. Tradition och förnyelse. NORNA-rapporter 84. NORNA-förlaget. 2009. 537 s.

Bland bidragen kan nämnas *Anfinnur Jobansen*: Færøske personnavnelove og personnavnegivning. *Lennart Dehlin*: Redovisning av samiska ortnamn på svenska kartor under 100 år. *Birgit Eggert*: Nordisk navnerenæssance i Danmark. *Guðrún Kvaran*: Nye tendenser i islandsk navngivning – hvorfor? *Ola Stemsbaug*: Inndelning av det norske namneforrådet. IL

Norstedts svenska fickordbok. Norstedts Akademiska Förlag. 2009. 800 s.

Ordboken innehåller ordförklaringar och uttal till omkring 18 000 svenska ord och fraser. Det är seriens första svenska ordbok i fickformat. IL

Nordström, Jackie: Modality and subordinators in the Germanic languages and beyond. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 68 Lunds universitet 2009. 326 s. Ak. avh.

I avhandlingen argumenterar författaren för att vanliga subjunktioner, såsom germanska att och om, anger satsmodalitet. Hon visar att många satstyper har variation mellan indikativ och konjunktiv och att och om beroende på t.ex. om talaren vet att påståendet är sant eller inte. LJH

Olsson, Bernt, m.fl.: Litteraturens historia i Sverige. 5 uppl. Norstedts. 2009. 640 s.

Detta är en handbok i den svenska litteraturen från runristare till dagens författare. Här ges grundläggande information och översikter över texter och dess författare, framför allt inom skönlitteraturen. Den nya upplagan har fått tillskott av bl.a. 2000-talets chick lit och den svenska deckarboomen samt nutida författare som Jonas Hassen Khemiri och Sara Stridsberg. IL

Parkvall, Mikael: Lagom finns bara i Sverige och andra myter om språk. Schibsted förlagen. 2009. 172 s.

I denna bok slår författaren hål på ett antal språkliga myter, som att eskimåerna har otaliga ord för snö eller att lagom betyder att glaset går "laget om". Myternas ursprung samt varför och hur de har spridits förklaras och sanningen bakom dem avslöjas. IL

Rönn, Milda: "Det är inte förrän man gör det som man förstår". Om kommunikativa hinder vid en teaterhögskola. Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. 2009. 270 s. Ak. avh.

I denna avhandling har författaren undersökt kommunikativa hinder på en teaterhögskola för att se hur de kan hindra studenters delaktighet under tiden på skolan. Tanken är att deltagare vid teaterhögskolor och liknande organisationer ska kunna använda Rönnns analysredskap och analysmetod för att själva synliggöra sin kommunikation. LJH

SAOL och tidens flykt. Några nedslag i ordlistans historia. Red. Martin Gellerstam. Norstedts. 2009. 181 s.

Boken är en beskrivning av Svenska Akademiens ordlistas historia och vilka förändring som har skett med t.ex. ordförråd och stavning under tiden som den har utgivits. Därutöver berättas om hur ordlistan kom till, om synen på stavningen av lånord samt hur ordlistan är tänkt att användas – och hur den inte är tänkt att användas. IL

Service på nätet. Rapport från en konferens om myndigheters webbplats. Red. Eva Olovsson. Språkrådet. 2009. 131 s.

Bland bidragen kan nämnas *Catbarina Nyström Höög*: Nya medier, nya utmaningar. *Heidi Buncæs Eklund*: Nytt eller nyttig på nettet? *Claes Ohlsson*: Komplex och komplicerat. *Merja Koskela*: Skattemyndigheter på webben. *Anne Kjærgaard*: Efter festen – om kriterier for og effekter af klarsprogsarbejde. IL

Studia Antroponymica Scandinavica. Tidskrift för nordisk personnamnsforskning. 27/2009. Utg. av Eva Brylla och Lena Peterson. Swedish Science Press, Uppsala. 162 s.

Detta nummer innehåller sex längre artiklar och femton utförliga recensioner. Bland artiklarna kan nämnas *Eva Nyman: Personnamnen i samhället. Forskningsläget idag och viktiga forskningsuppgifter* och *Per Vikstrand: Förkristna personnamn i Skandinavien*.

Svanlund, Jan: Lexikal etablering. En korpusundersökning av hur nya sammansättningar konventionaliseras och får sin betydelse. Stockholm Studies in Scandinavian Philology. New Series 52. 255 s.

I denna bok behandlas hur sammansättningar etableras, konventionaliseras, och får sin betydelse. Undersökningen, som gäller 9 ord, har emanerat ur projektet "Hur nya ord få sin betydelse. En undersökning om hur nya sammansättningar konventionaliseras", som också drivs av författaren.

Betydelsen motiveras av en mängd faktorer utöver ordledningens vanliga betydelser. Hit hör bl.a. utomspråkliga konfliktmönster, ordbildningsmönster samt olika kontextmönster, bl.a. konstruktioner och kollokationer. BL

Svenska skrivregler för punktskrift. 2 uppl. Utgiven av Punktskriftsnämnden. 2009. 103 s.

Boken är en sammanställning av nu gällande regler för punktskrift i Sverige och visar hur bl.a. skiljetecken, siffror och utländska skrivtecken skall se ut i punktskrift. Särskilda ämnesområden behandlas, såsom musik, poesi och matematiska tecken. Boken innehåller även beskrivning av punktskriftens historia och layout. Den andra upplagan är uppdaterad med nytilkomna tecken och tecken som fått nytt utseende. IL

Svensson, Gudrun: Diskurspartiklar hos ungdomar i mångspråkiga miljöer i Malmö. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 67 Lunds universitet 2009. 274 s. Ak. avh.

I avhandlingen beskrivs funktion och betydelse hos diskurspartiklarna *ju*, *duvet*, *ba(ra)*, *liksom* och *typ* hos enspråkiga respektive flerspråkiga kvinnliga gymnastiker i Malmö. Partiklarna fungerar bland annat som turtagningsmarkörer och fokuserare men används också för att exempelvis skapa närhet. LJH

Tefa (Text- och fackspråksforskning).

Under året har följande nummer utkommit i denna serie. *Medborgare och myndigheter* Red Catharina Nyström Höög. 107 s.

Westman, Maria: Skriftpraktiker i gymnasieskolan: bygg- och omvårdnadselever skriver. Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. 2009. 209 s. Ak. avh.

Författaren har undersökt hur skrivande används inom ramen för två gymnasieprogram inriktade mot mer praktiska yrken, som normalt inte räknas som skriftyrken. I studien analyseras skrivande inom samtliga ämnen i en bygg- och en omvårdnadsklass för att få en bild av elevers hela skrivverklighet. Bland annat studeras vad eleverna skriver under en vanlig skoldag, och i vilka sammanhang och ämnen. LJH

Finland

Abbas, Lokman: Suomi-kurdi (sorani) sanakirja. [Finsk-kurdisk ordbok] 3 uppl. Helsingfors. 2009. 420 s.

En färd i språket. Festskrift till Marketta Sundman på 60-årsdagen den 12 mars 2009. Red. Kirsten M. Berg, Kaj Borg, Eva Ingman, Minna Sandelin & Anne-Maj Åberg. Nordisk filologi, Åbo universitet. 207 s.

Boken innehåller 16 artiklar som behandlar framför allt Marketta Sundmans egna forskningsintressen, dvs. nusvenskans grammatiska struktur, tvåspråkighet och inlärning av svenska som främmande språk, men också andra ämnen. Bland artiklarna kan nämnas *Marketta är att gratulera – om verb med subjektstyrd oblik lucka i infinitivfras* av Erik Andersson, *Hvor langt er det mellom Islandsk og Gammelnorsk homiliebook?* av Kirsten M. Berg, *Det mångskiftande modersmålet* av Leena Huss och *Från sju bröder till kollektivt självmord. Något om finska romaner i svensk språkdräkt* av Lars Wollin. Festskriften har publicerats endast i elektroniskt format:

<https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/43995/festskrift-sundman.pdf>

Folkmålsstudier 47: Språket i historien – historien i språket. Utg. av Hanna Lehti-Eklund m.fl. Föreningen för nordisk filologi, Helsingfors. 2009. 271 s.

Artiklarna i volymen handlar om språket i ett historiskt perspektiv och historien sedd genom språket från medeltiden till våra dagar. De baserar sig på föredrag som hölls på ett mångvetenskapligt symposium i Jyväskylä 2007. Författarna är språkvetare och historiker. Teman som behandlas i volymen är t.ex. begreppshistoria, språkkontakt, översättning och kommunikation mellan makthavare och undersåtar. Författarna har bl.a. undersökt brevväxling på 1500-talet mellan två adliga systrar, svensk språkplanering i Finland ur ett idéhistoriskt

perspektiv, flerspråkigheten i ett tidigmodernt stadssamhälle och de samhällsliga följderna av en tilltagande skriftkultur under medeltiden i Norden.

Franzon, Johan: My Fair Lady på skandinaviska: En studie i funktionell sångöversättning. Institutionen för översättningsvetenskap, Helsingfors universitet. 2009. 272 s.

Avhandlingen är ett översättningsvetenskapligt arbete som beskriver sång- och musikalöversättandets villkor, svårigheter och möjligheter. Målet är att skärskåda de särskilda hänsyn som behöver tas för att måltexten (= översättningen) ska fungera: den ska vara lik källtexten (= originalsången) men också vara en sångbar och spelbar text. Avhandlingen presenterar en modell för analys av sångöversättaruppdraget med utgångspunkt i dessa tre funktionella krav. I undersökningen jämförs tre översättningar som på önskvärt sätt uppfyllde dessa krav: de svenska, norska och danska översättningarna av musikalen *My Fair Lady* (Lerner och Loewe 1956), som gjordes 1959-1960 (av Gösta Rybrant, André Bjerke, Holger Bech och Arvid Müller) och sedan dess fortfarande är i bruk.

Halonen, Markku: Karjalaine savonkorjjuu: ylj 2000 makkiita savokarjalaista muresannoo. [Savolax-karelsk dialektordlista] Rääkkylä. 2009. 86 s.

Historiska och litteraturhistoriska studier 84. Red. Pia Forssell & Derek Fewster. Svenska litteratursällskapet i Finland. Helsingfors. 2009. 160 s.

I årsboken uppmärksammas i tre olika artiklar förhållanden kring händelserna 1808-1809 och den utveckling som då inleddes. Boken innehåller totalt åtta artiklar med ämnen från 1808 till in på 2000-talet. Bland annat celebreras 200-årsminnet av Borgå lantdag. Mats Thelanders artikel "Delad vårdnad och dubbelt medborgarskap – svenskans lott under 200 år" är en exposé över svensk språkvård och samtidigt ett bidrag till språkvårdens historieskrivning i Finland.

Svenska litteratursällskapetets årsskrift började utkomma 1886 och heter sedan 1925 *Historiska och litteraturhistoriska studier*.

Hyrkäs, Kristiina & Nieminen, Paula: Kliinisen hoitotyön sanasto: englanti-suomi. [Engelsk-finsk ordlista för kliniskt vårdarbete]. Helsingfors. 2009. 281 s.

Hyttinen, Hannu: Iso pipa: tampere-suomi suursanakirja. [Tammerfors-finsk storordbok] Tammerfors. 2009. 196 s.

Iivanainen, Ansa: Taskulatina: lääketieteen termejä hoitotyöhön. [Medicinska termer inom vårdarbetet] Helsingfors. 2009. 100 s.

Jaakkola, Lauri: Koputespolokkaa ja kaupungin muruja: murretta ja perinnettä Laihialta. [Dialekt och traditioner i Laihela] Anja Kauppi. Esbo. 2009. 197 s.

Jag är här för dig: Finsk-svensk ordlista för vårdare. Sammanställd av Leena Rautakorpi, Katja Ranne ja Tiina Sainio. Svenska Finlands folkting, Helsingfors. 2009. 104 s.

Jarva, Vesa & Nurmi, Timo: Oikeeta suomee: suomen puhekielen sanakirja. [Ordbok för talad finska, Dictionary of spoken finnish] 2 revid. uppl. Helsingfors. 2009. 511 s.

Junno, Liisa: Kirjastosanasto: suomi-englanti. [Finsk-engelsk biblioteksordbok] 3 uppdaterade och reviderade upplagan. Helsingfors. 2009. 279 s.

Jussila, Raimo: Kalevalan sanakirja. [Ordbok för Kalevala] Helsingfors, 2009. 519 s.

Karjalan kielen sanakirjan verkkoversio [Nätversion av den karelska ordboken]. Red. Marja Torikka. Webbapplikation Jari Vihtari. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. 2009. http://kaino.kotus.fi/cgi-bin/kks/kks_etusivu.cgi

Kielikello. Kielenhuollon tiedotuslehti. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors.

Kielikello utkom i vanlig ordning med fyra nummer under 2009. I artiklarna i det första numret kan det gemensamma temat i stort sett sägas vara förhållandet mellan språket och världen. Sakari Heikkinen skriver om det finska ordet *elvytys* och dess historia. Ordet etablerade sig i finskan under depressionen på 1930-talet, och nu har det dykt upp igen i den ekonomiska politikens terminologi. Elina Majuris artikel handlar om ryska nyord. Hon undersöker vad det är som sker med tidningsspråket när en sträng ideologisk kontroll raseras. År 2009 förde med sig ett stort antal kommunsammanslagningar i Finland. Sirkka Paikkala skriver därför i nr 1/09 om den diskussion som förts om namnen på de nya kommunerna. I artikeln ger hon också anvisningar bland annat om hur de nya kommunnamnen ska böjas på finska.

I maj 2009 publicerades det språkpolitiska handlingsprogrammet för finskan *Suomen kielen tulevaisuus*, som tillkommit i samarbete med Forskningscentrallen för de inhemska språken och forskare i finska vid Helsingfors universitet. Handlingsprogrammet behandlades i flera av artiklarna i nr 2/09. I nr 3/09 diskuteras språkets ställning av Lari Kotilainen, som skriver om vad en vanlig ”bevarare av det finska språket” kan göra för att trygga språkets ställning. Aila Mielikäinen skriver i samma nummer om avledningen *-llinen*, som är mycket produktiv i modern finska. Avledningen används bland annat för att skapa nya ord för abstrakta begrepp.

Årets sista nummer var mer omfattande än vanligt och innehöll och var ett specialnummer med förkortningar. Förkortningarna är år efter år den vanligaste frågetypen i den finska språkrådgivningen, och därför finns det också ett konstant behov av rekommendationer som berör dem.

I varje nummer ingår spalten *Perusiasiaa*, som i kort tar upp vanliga frågor till språk- och namnvården, t.ex. användningen av possessivsuffix och böjningen av efternamn. I spalten *Kielenbuollon historiaa* tog Taru Kolehmainen upp bland annat de olika skedena i stavningsrekommendationerna för ordet *baltija*, språkvårdens förhållande till svetisism under olika decennier och användningen av punkt i förkortningar. I spalten *Jokisen eväät* presenterade Riina Klemmetinen, redaktör för *Kielitoimiston sanakirja*, fraser i modern finska. Spalten *Etsi ja korjaa* riktar sig till läsare som vill ägna sig åt lite underhållande språkgranskning. Av responsen att döma är den här spalten mycket populär och till exempel lärare har haft nytta av den när de undervisar i språkvård. I spalten *Kysytyä* svarar språkvårdarna på språkfrågor. I *Kielikello* publiceras också rekommendationer och ställningstaganden från finska språknämnden (i nummer 3/09 och 4/09).

Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas. [Finska språkbyråns skrivregler] Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 147. 7 uppd. och revid. upplagan. Helsingfors. 272 s.

Finska språkbyråns skrivregler presenterar skrivreglerna i alfabetisk ordning som artiklar. Den nya upplagan innehåller inga nya uppslagsord, men däremot fler hänvisningar. Boken innehåller många nya exempel, och användarvänligheten har förbättrats genom att ordregistret utökats.

Konstruktioner i finlandssvensk syntax: skriftspråk, samtal och dialekter. Red. Camilla Wide & Benjamin Lyngfelt. Svenska Litteratursällskapet i Finland. 2009. 300 s.

Boken innehåller åtta uppsatser om finlandssvenskt tal- och skriftspråk som alla har en grund i konstruktionsgrammatik och interaktionell lingvistik. Bland bidragen finns till exempel Nina Martolas artikel om konstruktioner som *ge ngt åt ngn* och Beatrice Siléns jämförelse mellan finlandssvenska och sverigesvenska konstruktionsmönster vid bitransitiva verb.

Korvenoja, Tarja: Suomi-italia-suomi: taskusanakirja. [Italiensk-finsk-italiensk pocketordbok]. 5 uppd. uppl. Helsingfors. 2009. 1 067 s.

Kotilainen, Lari: Suomensuojelija. Ohjekirja kielen pelastamiseen. [Finska språkets bevarare. Instruktioner för hur man ska rädda ett språk.] Juva. 118 s.

Lari Kotilainen, lektor i finska vid Helsingfors universitet, presenterar i boken sitt eget program för hur finskans ställning ska stärkas. Han utgår från att varje individ alltid ska använda sitt modersmål när det är möjligt, eftersom språket blir levande när det används. Kotilainen kommer med goda råd för hur man kan leka med språket, bli trygg i sitt eget talspråk och lära sig uppskatta det liksom man också ska uppskatta skriftspråket. Han rekommenderar också att man ska använda sig av bibliotek, favorisera finsk film, musik, böcker och annan kultur på finska, själv använda finska i olika situationer där det är möjligt, förhålla sig positivt också till andra språk och ta upp språkfrågor till diskussion.

Kovero, Camilla & Monica Londen: Språk, identitet och skola. En undersökning i svenska skolor i huvudstadsregionen. Nordica Helsingiensia, nr 15. Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur, Helsingfors universitet. 2009. 103 sidor.

I rapporten redovisas för en del av resultaten från en omfattande enkätundersökning som utförts i svenska lågstadieskolor, högstadieskolor och gymnasier i Helsingforsregionen. Avsikten med undersökningen var att kartlägga och synliggöra elevernas uppfattning om bl.a. svenskan i Finland och den egna språkliga identiteten. Vilken betydelse har svenska språket för dem, hur definierar de *finlandssvensk*, och är det viktigt för dem att det finns svenska skolor i Finland? Undersökningen visar att eleverna känner gemenskap med den finlandssvenska kulturen, och oberoende om de är enspråkigt svenska eller tvåspråkiga vill de gärna definiera sig som finlandssvenska. Elever från enspråkigt finska hem definierar sig ofta som tvåspråkiga. Undersökningen kom också fram till att användningen av svenskan ökar med åldern. Oberoende av språklig bakgrund tycker 96 procent av eleverna som deltog i undersökningen att det är viktigt att det finns svenska skolor i Finland.

Kronholm-Cederberg, Annette: Skolans responskultur som skriftpraktik. Gymnasisters berättelser om lärarens skriftliga respons. Åbo Akademi förlag. Åbo. 2009. 340 s.

Elever skriver uppsatser och läraren ger respons. De här etablerade och på många sätt traditionsbundna skrifthandlingarna tillhör rutinerna i modersmålsundervisningen på svenska i Finland. Skolans skriftliga responskultur är bara en av de många skriftkulturer som de unga möter i sin vardag. Inte minst nätets skriftkulturer med interaktivitet och socialisation som responsens drivkrafter utmanar lärarnas sätt att bemöta elevtexter. I avhandlingen utforskar författaren berättelsemönster i uppsatser, respons och responsamtal. Perspektivet är elevens och analysmetoden är narrativ.

Resultaten i avhandlingen visar att lärarresponsen har en normativ slagsida och att den oftare visar på uppsatsens brister än förtjänster. Bristfokuseringen till trots framstår gymnasisterna som handlande subjekt genom både protest mot och acceptans av lärarresponsen. I en framtidsvision problematiseras skolans tröga responsmönster i förhållande till nätets snabba och interaktiva svarighet. Författaren argumenterar också för en digitaliseringsreform i skrivundervisningen och inte minst i den finländska studentexamen.

Käännösteoria, ammattikielet ja monikielisyys. VAKKI-symposiumi XXIX 13.-14.2.2009. Vaasan yliopiston käännösteorian, ammattikielten ja monikielisyiden tutkijaryhmän julkaisut n:o 36. Vasa. 2009. 424 s.

Rapporten innehåller 34 artiklar utgående från de föredrag som hölls på forskargruppen VAKKI:s tjugonionde symposium i Vasa i februari 2009. Specialtemat för symposiet var *Språk och makt*. På symposiet hölls tre plenarföredrag: Peter White från University of Adelaide talade om nyhetsmediernas makt i opinionsbildningen, Ulrich Ammon från Universität Duisburg-Essen behandlade maktfaktorer som kan påverka valet av språk i olika sammanhang och specialrådgivaren Johan Häggman från EU-kommissionen diskuterade språk och makt ur ett europeiskt perspektiv. I många av sektionföredragen behandlades språk och makt ur olika synvinklar, men även andra aspekter på översättningsteori, fackspråk och flerspråkighet diskuterades.

Larsen, Andreo & Larsen, Katrina: Italian keittiöiden aakkoset: enogastrominen ensyklopedia italia-suomi. [Italiensk-finsk enogastronomisk encyklopedi]. Tammerfors. 2009. 365 s.

Laurén, Christer (2009). Lärt och populärt. Artiklar, debattinlägg, tal, litterär text. Red. Merja Koskela, Nina Pilke & Mariann Skog-Södersved. Vaasan yliopiston julkaisu. Tutkimuksia 289, Språkvetenskap 47.

Boken presenterar professor Christer Lauréns artikelproduktion inom både forskning och populärvetenskap, därtill hans skönlitterära intressen. Områden som behandlas i artiklarna är språkvetenskap, fackspråklig kommunikation, språkbud och flerspråkighet samt sociolingvistik och psykolingvistik. I boken ingår texter på flera språk.

Liljeqvist, Matti: Uuden testamentin kreikka-suomi-sanasto [Grekisk-finsk ordlista för Nya testamentet]. 3 uppl. Keuru. 2009. 202 s.

Lind, Arvi & Kaarina Karttunen: Arvin kieliopas. [Arvi Linds språkhandbok] Helsingfors. 141 s.

Arvi Lind, välkänd och långvarig nyhetsredaktör på finska Yles tv-nyheter och därtill medlem i finska språknämnden, har under många år skrivit om språkfrågor till sina journalistkolleger. Den här boken är en sammanställning av hans språkliga kommentarer. I arbetet med boken har han haft hjälp av Yles finska språkvårdare Kaarina Karttunen. Språkråden tar lättsamt och humoristiskt upp sådana frågor som radio- och tv-redaktörerna ofta funderar på, t.ex. uttalet av främmande ord, böjningen av namn och valet av rätt ord och rätt stilnivå.

Lähde, Jussi: Poliitikka-suomi sanakirja: tuppeensahattuja ja erikoishöylättyjä ilmaisuja politiikan saralta. [Finsk politikordlista, ord och uttryck inom politiken] Kyrkslätt. 2009. 143 s.

Mikkonen, Henna & Rimpiläinen, Sivi: Konsertissa kävijän taskusanasto. [Pocketordbok för konsertbesökaren] 2 uppl. Helsingfors. 2009. 127 s.

Moilanen, Tuula, Irene Wai Lwin Moe & Komahara, Minori: Japanimatkaajan fraasisanakirja. [Frasordbok för Japanresenären] Jyväskylä. 2009. 288 s.

Namn och kulturella kontakter. Handlingar från NORNA:s 37 symposium i Hapsal 22-25 maj 2008. Red. Leila Mattfolk & Terhi Ainiala. Skrifter 5. Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. 2009. 168 s.

I publikationen presenteras studier av den påverkan på namnskicket som har uppstått i kontakter mellan olika språk och olika kulturer på nordiskt och

baltiskt område. Artiklarna beskriver ur olika perspektiv den påverkan som de kulturella kontakterna har medfört för såväl ortnamns- och personnamnsförändringen som för de s.k. övriga namnen. De material som skärskådas är dels historiska, dels dagsaktuella. I volymen publiceras tolv studier som presenterades vid det trettiosjunde NORNA-symposiet, som hölls i Hapsal i Estland den 22-25 maj 2008. Artiklarna är skrivna av nordiska och baltiska namnforskare. Handlingarna är redigerade av Leila Mattfolk och Terhi Ainiala.

Namn på länder på sju språk. Webbpublikation: <http://kaino.kotus.fi/maidennimet>. Forskningscentralen för de inhemska språken. 2009.

Publikationen innehåller namn på självständiga stater och deras avlägset belägna territorier. Namnen ges på finska, svenska, nordsamiska, engelska, tyska, franska och ryska, och materialet uppdateras kontinuerligt. Förutom de officiella namnen presenteras också frekventa inofficiella namnformer. Publikationen bygger på de tidigare publikationerna *Maiden nimet suomeksi, ruotsiksi, saameksi, englanniksi, ranskaksi ja saksaksi* (Namn på länder på finska, svenska, samiska, engelska, franska och tyska) från år 2003 och på *Maiden nimet kuudella kielellä* (Namn på länder på sex språk) från år 1994.

Nikko, Tuija: Dialogic construction of understanding in cross-border corporate meetings. Helsingfors handelshögskola. Helsingfors. 2009. 177 s.

Avhandlingen består av tre artiklar samt en teoretisk sammanfattning. Artiklarna är följande: "Finsk-svenska företagsinterna möten som forum för gemensam förståelse", "Collaborative completions in lingua franca meeting interaction" och "Multilingual code-switching as an interactional resource in cross-border meeting talk". Avhandlingen visar att interaktionen under interna engelskspråkiga möten i finsk-svenska företag är smidig, och att alla deltagare förstår varandra väl. Språkliga problem som uppstått för att man inte använder sina modersmål diskuteras inte under mötena.

Nordman, Lieselott: Lagöversättning som process och produkt. Revideringar och institutioner vid lagöversättning till svenska i Finland. Nordica, Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur. Helsingfors. 2009

I avhandlingen studerar författaren den lagöversättningsprocess som svenska lagar i Finland genomgår från första utkast till slutlig lag. Hon har framför allt koncentrerat sig på att se på vilka revideringar som görs och varför. Hon närmar sig översättningsprocessen utgående från översättningarna, personerna som arbetar med översättningarna och de olika institutionerna som deltar i arbetet: Statsrådets translatörbyrå, Justitieministeriet och riksdagen.

Nurmi, Timo, Rekiaro, Ilkka & Rekiaro, Päivi: Gummeruksen suuri si-vistyssanakirja. [Ordbok över främmande ord] Helsingfors. 2009. 620 s.

Nyirkos, István: Suomi-unkari-suomi taskusanakirja. [Finsk-ungersk-finsk pocketordbok] 5 uppl. Helsingfors. 2009. 962 s.

Pitkäranta, Reijo & Mikkonen, Laura: Lääketieteen sanakirja latina-suomi-latina. Lexicon medicum Latino-Finnico-Latinum. Helsingfors. 2009. 541 s.

Pouttu-Delière, Päivi: Kielikuvia ja fraaseja 6 kielellä. Don't spill the beans! [Idiom och fraser på sex språk] Helsingfors. 2009. 222 s.

Puusta katsoen: metsäterminit ja metsäsanakirjan laadinta. [Skogstermer och redogörelse för arbetet med en skogsordbok] Red. Inkeri Vehmas-Lehto. Institutionen för översättningsvetenskap, Helsingfors universitet. Kouvola. 2009. 189 s.

Romanikielen kielipoliittinen ohjelma. [Språkpolitiskt program för romani] Forskningscentralen för de inhemska språken. Helsingfors. 2009. 35 s.

Det språkpolitiska programmet för romani ställer fram mål som är livsviktiga för bibehållandet av romanispråkets vitalitet. Ett centralt mål är att samla all lagstiftning som berör romani i en separat språklag. Programmet ger förslag till hur man kunde främja de språkliga rättigheterna för romerna i Finland, skapa en dialog mellan myndigheterna, romerna och andra språkliga minoriteter, samt skapa modeller för att utvärdera och följa upp utvecklingen. Programmet är skrivet på finska. Finns också som webbpublikation: <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk10>

Schybergson, Anita: Kognitiva system i namngivningen av finländska handelsfartyg 1838–1938. Nordica Helsingiensia. Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur, Helsingfors universitet. 2009. 356 s.

Boken är en doktorsavhandling där författaren syftar till att ge en helhetsbild av namnförrådet i Finlands handelsflotta 1838–1938 och undersöker särdragen i det finländska förrådet av fartygsnamn. Schybergson har i boken skapat termen nautonomastikon 'förråd av fartygsnamn', i analogi med t.ex. termen antroponomastikon.

Avhandlingen beskriver det finländska nautonomastikonet och dess särdrag, visar fartygsnamnens koppling till den samtida kulturen, studerar hur fartygs-

namnen varierar och påverkas av den sociala kontexten samt undersöker färgsnamnens metaforiska natur och de kognitiva systemen i namnen.

Seppänen, Seppo: Suuri suomi-thai-suomi. [Stor finsk-thai-finsk ordbok] Ny upplaga. Björneborg. 2009. 362 s.

Seppänen, Seppo: Uusi thai sanakirja. [Ny thailändsk ordbok] Björneborg. 2009. 364 s.

Sointula, Väinö: Sanasto sukututkijoille. Sanasto pääosin ruotsista suomeksi [Termer inom släktforskning; i första hand finsk-svensk terminologi] 4 uppd. uppl. Helsingfors. 2009. 170 s.

Suomalais-venäläinen kirja-alan sanasto. [Finsk-rysk ordbok för bokbranschen] Huvudred. Martti Kahla. Forskningscentralen för de inhemska språken, Helsingfors. Nätpublikation: <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk9/>

Suomen kielen tulevaisuus: kielipoliittinen toimintaohjelma. [Finskans framtid: språkpolitiskt handlingsprogram] Auli Hakulinen, Jyrki Kalliokoski, Salli Kankaanpää, Antti Kanner, Kimmo Koskeniemi, Lea Laitinen, Sari Määttä & Pirkko Nuolijärvi. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisu 155. Helsingfors. 2009. 241 s.

Handlingsprogrammets mål är att skapa en bas som bidrar till att finskan också i framtiden kan förbli jämställd med andra språk. Parallellspråkighet är den bärande tanken i programmet, men samtidigt understryks att finskan ska förbli ett samhällsbärande språk i Finland. Handlingsprogrammet diskuterar finskans och andra språks roll i skolan, på universiteten, som vetenskapsspråk, i företagsvärlden och i medierna. Även språkteknologin, språklagstiftningen, språket i den nationella administrationen samt EU diskuteras. Handlingsprogrammet ger konkreta förslag till åtgärder. Till exempel föreslås att finska staten ska ställa krav på Sverige i fråga om sverigefinskans ställning i alla kommuner med en betydande finskspråkig minoritet. Handlingsprogrammet rekommenderar också att finska staten ska tillsätta en arbetsgrupp för att utarbeta ett språkpolitiskt program för alla språk som används och studeras i Finland. Finns också som nätpublikation: <http://scripta.kotus.fi/www/verkkojulkaisut/julk7/>

Suomi-japani-suomi. [Finsk-japansk-finsk ordbok] Red. Junichiro Okura, Santeri Saarimaa, Mikko Virtanen. Helsingfors. 2009. 284 s.

Suomi-kreikka-suomi. [Finsk-grekisk-finsk ordbok] Red. Eleftherios Gavrieldes, Kim Schneider & Marsa Luukkonen]. 2 uppdaterade upplagan. Helsingfors. 2009. 315 s.

Swahili-suomi-swahili-sanakirja. [Swahili-finsk-swahili ordbok] Red. Anu Abdulla m.fl. 2 uppl. Helsingfors. 2009. 401 s.

Särkkä, Heikki: Ruotsalais-suomalainen sukututkimusanasto. [Svensk-finsk ordbok för släktforskare] Seinäjoki. 2009. 38 s.

Språkbruk 2009, nr 1-4. Utgiven av Forskningscentralen för de inhemska språken.

Charlotta af Hällström-Reijonen blev ny chefredaktör för Språkbruk efter Mikael Reuter som varit chefredaktör sedan tidningen grundades år 1981. Språkbruk hade från årets första nummer en ny layout. Den nya layouten skapades av grafikern Antti Pokela. Årets första nummer innehöll flera artiklar med anknytning till det juridiska språket. Bland annat presenterade språkexperten Barbro Ehrenberg-Sundin en ny svensk undersökning om hur domstolarna i framtiden kan förbättra kommunikationen med allmänheten. Lagmannen Kenneth Nygård presenterade rättegångsförfarandet vid den finländska domstolen samt terminologin inom den. Nygårds artikel avslutades med en finsk-svensk ordlista. Språkbruk hade från och med nummer 1/2009 en ny krönikör i varje nummer. Den första krönikören var Magnus Londen som skrev om språkets gränslösa möjligheter. Språkbruks läsare fick också lära sig skriva e-brev i Helena Englunds artikel *Effektiva och relationsskapande e-brev*. Översättaren och tecknaren Susanna Karjalainen glädde läsarna i Språkbruks nya seriestripp *Strippen*, en tecknad serie med språklig knorr.

I Språkbruk 2/2009 presenterade filosofie doktor Marketta Sundman projektet På väg mot kommunikativ kompetens. Projektets mål är att undersöka hur finska grundskolelever lär sig svensk grammatik under de tre första åren de studerar svenska i skolan. Annika Rentola intervjuade Bo Löfvendahl, kulturjournalist och språkvårdare på Svenska Dagbladet. Utöver detta presenterades Språkrådets nya chef Lena Ekberg i Språkbruk. Språkexperten Rune Skogberg redogjorde för vilka regler man ska följa när man hanterar telefonnummer.

I årets tredje nummer diskuterade Saara Haapamäki, tf professor i svenska vid Åbo Akademi, om det finns ett finlandssvenskt ungdomsspråk, filosofie doktor Ulf Larsson beskrev hur det sensoriska måltidsspråket utvecklats bl.a. på grund av det alltmer tilltagande matintresset och den ymniga kokboksfloran. I samma nummer intervjuades också Caroline Sandström, ny huvudredaktör för

Ordbok över Finlands svenska folkmål. Nina Martola, lexikograf och föreståndare för den svenska avdelningen vid Forskningscentralen för de inhemska språken redde ut och presenterade central lexikografisk terminologi.

Årets sista Språkbruk innehöll en artikel om teckenspråkens ställning i Norden av Karin Hoyer. Viveca Adelswärd skrev om struntpratets olika funktioner i vardagen i artikeln *Vad fyller vardagligt struntprat för funktion?* Forskningscentralens direktör Pirkko Nuolijärvi fyllde 60 år 2009 och hyllades med en intervju. Språkbruk startade i samma nummer en ny artikelserie, Språkprofilen. Den första språkprofilen i den nya serien var Susanna Ström-Wilkinson, redaktör i populära livsstilsprogrammet Strömsö. Dessutom fick läsarna lära sig mer om runor i Saija Tamminen-Parres artikel *Konsten att bugga minnesmärken på vikingatid*. Språkbruksläsarna hade fått sända in sina favoritfinlandismer och de presenterades i artikeln *Finlandismfrossa!*

Utöver detta innehöll varje nummer aktuella bokrecensioner, svar på språkfrågor, notiser och annat redaktionellt material.

Taskusanasto: suomi-somali-suomi. [Finsk-somali-finsk ordbok] Red. Mohamed Warsame & Maija Kajava. Suomi-Somalia seura, Helsingfors. 2009. 102 s.

Tervonen, Riikka & Virtanen, Mikko T: Suomi-murre-suomi: matkalle mukaan maakuntiin. [Finsk dialektordlista] Helsingfors. 2009. 312 s.

Tuominen, Rea: Gastronominen sanasto: suomi-englanti-suomi. [Gastronomisk ordlista: finska-engelska-finska] Helsingfors. 2009. 193 s.

Turtia, Kaarina: Gastronomian sanakirja. [Gastronomisk ordbok] Helsingfors. 2009. 655 s.

Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto. Beredskaps- och befolkningsskyddsordlista. Preparedness and civil defence vocabulary. Glosar für Notfallplanung und Bevölkerungsschutz. (CD-ROM) Red. Sirpa Suhonen. 2 uppd. uppl. Terminological centralen TSK. Helsingfors. 2009. 238 s.